



Hrvatski
filmski
savez
*Croatian
Film
Association*

**PRIJEDLOG STRATEŠKOG PLANA HRVATSKOG FILMSKOG SAVEZA
ZA RAZDOBLJE 2017. – 2018.**

Ur. br. 336 / 1 – 2017.

U Zagrebu 31. ožujka 2017.

Prijedlog strateškog plana Hrvatskoga filmskog saveza za razdoblje 2017. - 2018. osmislile su i napisale Ana Đorđić, Jelena Modrić i Marija Ratković Vidaković, sukladno natuknicama odobrenima na 15. sjednici Izvršnog odbora, održanoj 21. prosinca 2016.

Pri pisanju uzele su u obzir prijedloge djelatnica Saveza Diane Nenadić (voditeljice izdavačke djelatnosti), Agar Pata (voditeljice filmskih programa u kinu Tuškanac), Kristine Dorić (administrativne tajnice), članice Izvršnog odbora Sanje Zanki te vanjskih suradnika Uroša Živanovića i Adrijane Dimić.

SADRŽAJ

1. UVOD: PREGLED RADA SAVEZA I KINOKLUPSKOG POKRETA KROZ POVIJEST (4)

- 1.1. 1928. – 1935. (4)
- 1.2. 1935. (4)
- 1.3. 1936.-45. (4)
- 1.4. 1946-1953. (5)
- 1.5. 1955. (5)
- 1.6. Konac 1950-ih i 1960-e. (5)
- 1.7. Sredina 1970-ih i nadalje. (6)
- 1.8. Kraj 1980-ih i 1990-e. (6)
- 1.9. Sredina 1990-ih – 2000-e. (6)

2. ULOGA SAVEZA DANAS (7)

3. ULOGA UDRUGA ČLANICA U RADU SAVEZA (8)

4. SWOT ANALIZA (8)

5. PROGRAMSKA ORIJENTACIJA POJEDINIH DJELATNOSTI SAVEZA (9)

5.1. Revijski i obrazovni programi (9)

- 5.1.1. Uvod u programsku orijentaciju revijskih i obrazovnih programa (9)
- 5.1.2. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece (9)
- 5.1.3. Filmska revija mladeži i Four River Film Festival (10)
- 5.1.4. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva (11)
- 5.1.5. Škola medijske kulture “dr. Ante Peterlić” (12)
- 5.1.6. Međunarodni filmski kamp za djecu i mlade u Kraljevici (13)
- 5.1.7. Obrazovni programi u kinu Tuškanac za djecu, mlade i odrasle (14)
- 5.1.8. Scenaristički program “Palunko” (15)
- 5.1.9. Poticanje i razvoj kinoklubova u novim sredinama putem obrazovnih programa (15)
- 5.1.10. Ostali programi razvijanja medijske pismenosti (15)
- 5.1.11. Ostale koordinacijske i poticajne funkcije Saveza (16)
- 5.1.12. Međunarodna suradnja u okviru revijskih i obrazovnih programa (16)

5.2. Izdavačka djelatnost (17)

- 5.2.1. Uvod u programsku orijentaciju izdavačke djelatnosti (17)
- 5.2.2. Izdavanje knjiga (edicije: Filmološke studije, Rakurs, Monografije, priručnici itd.) (17)
- 5.2.3. Izdavanje knjiga orijentiranih neprofесиjskom filmskom stvaralaštvu (17)
- 5.2.4. Izdavanje prijevodne literature (17)
- 5.2.5. Izdavanje časopisa (tiskani *Hrvatski filmski ljetopis* i mrežni *Zapis*) (18)

- 5.2.6. Izdavanje revijskih i drugih kataloga (18)
- 5.2.7. DVD-izdanja (18)
- 5.2.8. Mrežne stranice Saveza (hfs.hr, kinotuskanac.hr, hrfilm.hr, palunko.org) (19)

5.3. Programi u kinu Tuškanac (19)

- 5.3.1. Uvod u programsku orijentaciju programa u kinu Tuškanac (19)
- 5.3.2. Redoviti programi u velikoj dvorani kina Tuškanac (19)
- 5.3.3. Redoviti programi u maloj dvorani kina Tuškanac (20)
- 5.3.4. Specijalizirani programi u kinu Tuškanac (senzorne projekcije, inkluzivno kino, programi za umirovljenike, učenje stranog jezika uz film) (21)
- 5.3.5. Razmjena programa među udrugama članica Saveza (21)

5.4. Produkcija i distribucija (22)

- 5.4.1. Uvod u programsku orijentaciju djelatnosti produkcije i distribucije (22)
- 5.4.2. Profesionalna produkcija (22)
- 5.4.3. Poticanje i razvoj produkcijske djelatnosti proizašle iz udruge članica (23)
- 5.4.4. Distribucija djela nastalih u produkciji Saveza (23)
- 5.4.5. Distribucija ostalog AV sadržaja u vlasništvu Saveza (23)

5.5. Arhiv Saveza (24)

- 5.5.1. Uvod u programsku orijentaciju arhivske djelatnosti Saveza (24)
- 5.5.2. AV zbirke nastale u okviru djelatnosti Saveza (imatelj/stvaratelj) i naslijeđene AV zbirke (obiteljske, udruge članice...) (24)
- 5.5.3. Pismohrana (25)

6. STRATEŠKO ISPREPLITANJE POJEDINIH DJELATNOSTI SAVEZA (25)

7. AV-OPREMA SAVEZA (25)

8. PITANJE ZGRADE TUŠKANAC (26)

9. ZAKLJUČAK (27)

1. UVOD: PREGLED RADA SAVEZA I KINOKLUPSKOG POKRETA KROZ POVIJEST

1.1. 1928. – 1935.

Istodobno kad se u svijetu budi kinoamaterski pokret, Maksimilijan Paspas 1928. godine osnovao je kinosekciju u Fotoklubu Zagreb. Članovi kinosekcije uglavnom su pripadnici više srednje klase, oni koji su sami mogli kupiti tehniku. Hrvatska je u to vrijeme dio Kraljevine Jugoslavije (a prije 1918. bila je autonomnim dijelom Austrougarskoga kraljevstva). Članovi kinosekcije od 1931. godine nastupaju na međunarodnim natjecanjima amaterskog filma, a značajniji su nastupi 1933. u Parizu, 1935. u Barceloni (kad je održan osnivački kongres svjetske organizacije neprofесиjskog filma - UNICA). Poznati članovi kluba su Maksimilijan i Leon Paspas, Oktavijan Miletić, Zlatko Lippa, Aurel Gorjan, Tošo Dabac, Ljudevit Griesbach, M. Marković, Ljudevit Vidas, Oto Almasy, dr. Alfred Leitner, Viktor Czerny, dr. Žiga Spitzer, Franjo Schwarzwald, Ivan Paspas, Vladimir Cizelj, Đuro Vojvodić, Karlo Peharec, Ignjat Habermüller, Vladimir Cizelj i drugi.

1.2. 1935.

Kinosekcija se 1935. osamostaljuje, postaje samostalnim klubom (Kinoklub Zagreb) i proširuje svoje članstvo. U kinosekciji i potom u kinoklubu organiziraju se povremena predavanja o tehničkim problemima, o novim tehnikama i umjetničkim pitanjima. Članovi sekcije, a potom kluba povremeno objavljuju tekstove o filmu u *Foto-kino reviji* i u drugim filmskim časopisima. Njihova djelatnost i uspjesi redovito se prate u dnevnim novinama kao važna javna kulturna djelatnost.

1.3. 1936. – 1945.

Izvan Kinokluba Zagreb, pojedini filmski amateri javljaju se u Rijeci (Ivan Tićak, Boris Pajkurić, Milan Dilny), u Splitu (Dinko Mrkonjić, Vinko Marojević, Ante Benzon), u Karlovcu Josip Vaništa, u Virovitici Branko Zimerman te Vladislav Ilin koji tada živi u Novom Sadu. Oko 1936. godine, u Zagrebu je osnovan i drugi klub, Amatersko filmsko društvo Romanija, čiji članovi će kasnije, u poslijeratnom razdoblju, postati značajnim autorima i pokretačima na svim poljima umjetnosti i audiovizualnih medija (Walter i Norbert Neugebauer – kasnije crtanofilmski autori, Krešo Golik – kasnije jedan od najznačajnijih redatelja, Nikola Tanhofer – kasnije profesionalni snimatelj, redatelj i profesor, Ivan Hetrich – kasnije TV-redatelj te radijski i TV-spiker, Sven Lasta – kasnije čuveni glumac i dr.). U tome razdoblju, značajnije uspjehe postižu Maksimilijan Paspas svojim dokumentarnim filmskim zapisima i eksperimentima bojom i zvukom na filmu (nagrade u Amsterdamu, Londonu, Barceloni, Veneciji) te Oktavijan Miletić (poglavito igranim filmovima – *Faust*, *Nocturno*, *Poslovi konzula Dorgena* – nagrade u Berlinu, Parizu, Barceloni, Veneciji) koji nakon 1934. godine postupno postaje najznačajnijim profesionalnim filmskim autorom hrvatske kinematografije (*Šešir*, 1937, *Lisinski*, 1944.). Ugledniji amateri nastavljaju djelovati i tijekom rata, mnogi od njih rade i

profesionalne dokumentarne i obrazovne filmove te priloge za ratne žurnale. Neki od njih potajno surađuju s partizanskim pokretom.

1.4. 1946. – 1953.

Nakon drugog svjetskog rata, uspostavom socijalističke Jugoslavije i uključivanjem Hrvatske u nju, stare amaterske organizacije privremeno prestaju djelovati. No u sklopu populističke politike socijalističkog režima, kojom se htjelo „tehniku“ približiti svakom čovjeku, ubrzo se kinoamaterizam počinje obnavljati. Prvo u okviru Fotosaveza Hrvatske, od 1954. godine u okviru Foto-kino saveza, a od 1963. godine u samostalnoj organizaciji – Kinosavezu Hrvatske (od 1992. Hrvatski filmski savez). Godine 1946. u Rijeci je osnovan Fotokinoklub Rijeka, 1952. u Splitu Kinoklub Split, a 1953. obnovljen je rad Kinokluba Zagreb. Osnova djelatnost kinoklubova bila je proizvodnja amaterskih filmova, ali u klubovima su se redovito organizirali kinotečajevi za nove članove, a priređivale su se i projekcije klupskih filmova i diskusije.

1.5. 1955.

Istodobno, počinje se razvijati i dječje filmsko stvaralaštvo (prvi dječji klub osnovala je 1955. Ljerka Smrček u Pionirskom gradu u Zagrebu). Dječji kinoklubovi postižu iznimne uspjehe te postaju poznati u međunarodnim razmjerima (Slavica Pitomača od 1957., voditelj Mirko Lauš; Škola animiranog filma – ŠAF Čakovec od 1975., voditelj Edo Lukman); u ovom razdoblju djeluje dvadesetak dječjih klubova. Iako je sustav razvitka kinoamaterizma bio usmjeren u prvome redu razvitku masovne tehničke, a zatim i filmske kulture, 50-ih se godina, ponajprije u Kinoklubu Zagreb, a zatim u Splitu, Osijeku i drugdje javljaju autori koji se posvećuju istraživanju medija i mogućnostima vlastita izražavanja pomoću filma kao samosvojne umjetnosti (Mihovil Pansini, Tomislav Gotovac, Vladimir Petek, Ivan Martinac, Tomislav Kobija, Ivo Lukas, Anđelko Habazin, Goran Švob i drugi). Kinoklubovi postaju mjesta u koja ulaze mladi ljudi – brojni studenti – koji se žele posvetiti filmskoj umjetnosti.

1.6. Konac 1950-ih i 1960-e

Sudjelujući u umjetničkim previranjima 50-ih, kad se i u drugim umjetnostima javljaju avangardne tendencije, članovi Kinokluba Zagreb početkom 1960-ih (1962. – 1963.) formuliraju pojam „antifilma“ te organiziraju (bijenalni) filmski festival eksperimentalnog filma pod nazivom GEFF (Genre Film Festival) u Zagrebu. Održana su četiri GEFF-a: 1963., 1965., 1967. i 1970. Taj se duh odrazio na širenje filmskih istraživanja u drugim većim središtima Hrvatske (Petar Trinajstić, Željko Luković u Rijeci, Ivan Faktor, Danijel Dozet u Osijeku), no najsnažnije središte oformilo se u Splitu (Ivan Martinac, Ranko Kursar, Vjekoslav Nakić, Andrija Pivčević, Ante Verzotti, Lordan Zafranović i dr.), gdje je 1977. godine pokrenuta važna manifestacija Sabor alternativnog filma, festivalska priredba koja se održavala svake godine sve do sredine 1980.

1.7. Sredina 1970-ih i nadalje

U drugoj polovici 70-ih eksperimentalni film i istraživanje medija sve se više premještaju i u okružje likovnih umjetnosti te u prostore umjetničkih galerija (Mladen Stilinović, Želimir Kipke, Ivan Ladislav Galeta, Ivan Faktor), a dodir s videom (uglavnom u prigodnim radionicama u Jugoslaviji i u inozemstvu) od prve polovine 70-ih privlači pojedine likovne umjetnike, koji se njime bave privremeno ili ga prihvaćaju kao svoje trajno sredstvo likovnih istraživanja (Goran Trbuljak, Braco Dimitrijević, Dalibor Martinis, Sanja Iveković, a u 1980-im Breda Beban i Hrvoje Horvatić). Iako kinoklubovi i dalje djeluju, njihova važnost i utjecaj pomalo slabe.

1.8. Kraj 1980-ih i 1990-e

Koncem 1980-ih dolazi do prilično nagle smjene filmske tehnologije amaterskim videom. Većina kinoklubova nabavlja novu tehniku te se na njoj snima velik broj radova. Iako poratna situacija postaje prilično teška, videoumjetnost doživljava pravu obnovu i u kinoklubovima, ali i u samostalnome umjetničkome radu. Videoumjetnost postaje središnjim poljem istraživanja mladih umjetnika kod kojih međe između neprofесиjskog i profесиjskog postaju neodređene i pokretljive. Među mlađim autorima ističu se Vladislav Knežević, Davor Mezak, Igor Kuduz, Simon B. Narath, Vlado Zrnić, Milan Bukovac, Kristijan Kožul, Zdravko Mustać, Marko Raos, Ana Šimičić i dr. Značajka neprofесиjskog filmskog i videostvaralaštva – osobito njegova umjetnički samosvjesna i avangardna dijela – jest njegova stalna otvorenost prema svijetu, o čemu svjedoče brojne značajne manifestacije na kojima su hrvatski autori bili izuzetno zapaženi.

1.9. Sredina 1990-ih – 2000-e

Oživljavanje filmskoga neprofесиjskog stvaralaštva ogleda se i u sve bogatijim programima godišnjih revija, sudjelovanju Hrvatske na svjetskom festivalu neprofесиjskog filma (UNICA) te sudjelovanju neprofесиjskih autora u programima Dana hrvatskog filma – nacionalnom festivalu kratkog i srednjeg filma/videoa. Uz to, pokrenut je priličan broj festivala u organizacijama kinoklubova: Revija hrvatskog jednogminutnog filma u Požegi 1993. (koji je prerastao u međunarodni festival pod pokroviteljstvom UNICA-e), Međunarodni festival novog filma i videa u Splitu (1996.), One Take Film Festival u Zagrebu (od 2003.) i priličan broj lokalnih festivala i revija. Ti festivali uspješno okupljaju hrvatske autore i autore filmske i videoavangarde iz cijeloga svijeta i na najbolji mogući način povezuju hrvatsku medijsku umjetnost sa suvremenim kretanjima u svijetu.

Tijekom 1990-ih i u 2000-ima Hrvatski filmski savez (prije Kinosavez Hrvatske) postupno proširuje svoje djelatnosti jednako u odnosu na klupsku scenu, ali i na područja filmske kulture za koja se, osamostaljenjem Hrvatske, nije nitko brinuo. Savez se postupno tehnički oprema tako da je pružao tehničke i stručne usluge

kinoklubovima i pojedincima koji nisu imali prikladne tehnike. Postupno se povećavao broj članica, tj. samostalnih klubova koji su osnivani i potom pristupali Savezu. Savez je isposlovaio je da se nastava filma uključi u školski kurikulum, a 1999. pokrenuo je godišnju Školu medijske kulture na kojoj predaju vrhunski filmski stručnjaci, a pohađaju ih nastavnici koji predaju o filmu, ondje se slušaju predavanja o filmu i polaze brojne radionice u kojima budući voditelji školskih klubova stječu praktična znanja (radionice igranog filma, dokumentarnog filma, animiranog filma, reportaže, montaže, snimanja, tonske obrade, scenarija). Rezultat te škole vidi se u naglom rastu školskih klubova i kvalitete filmova koji se izrađuju u klubovima. Savez je pokrenuo i stručnu izdavačku djelatnost – izdaje dva stručna časopisa (*Hrvatski filmski ljetopis* i *Zapis*) te filmološke knjige i niz prigodnih publikacija. Također od 2001. Savez je pokrenuo posebne prikazivačke filmske programe u gradu Zagrebu, a 2003. dobio je od Grada Zagreb posebnu dvoranu u kojoj se dnevno besplatno prikazuju vrijedni povijesni i neamerički suvremeni umjetnički filmovi. Ti se programi prosljeđuju i drugim centrima u Hrvatskoj (Rijeci, Splitu, Šibeniku, Osijeku, Koprivnici...). Od 2000. Savez je također pokrenuo i vlastitu filmsku proizvodnju i distribuciju, prvenstveno usmjerenu eksperimentalnom i kratkometražnom umjetničkom igranom i dokumentarnom filmu.

2. ULOGA SAVEZA DANAS

Hrvatski filmski savez danas je mnogo više od krovne udruge koja okuplja neprofesijske filmske udruge (njih ukupno 47) na području Republike Hrvatske. S obzirom na sve svoje djelatnosti, Savez danas predstavlja jednu od najvažnijih hrvatskih filmskih institucija te je njegova uloga od neizmjerne važnosti ne samo za audiovizualnu zajednicu nego i za promicanje kulture u našoj državi. Savez je od 1992. član Svjetske organizacije neprofesijske kinematografije (UNICA), od 2004. član je Međunarodne federacije filmskih saveza (International Federation of Film Societies, IFFS/FICC), a od 2015. godine član je i European Children Film Associationa.

Savez je tako s vremenom postao sjecište raznorodnih filmskih djelatnosti. Danas Savez koordinira i potpomaže rad klubova i udruge, podupire filmsku i videoprodukciju, prikuplja i obrađuje zbirku filmskih i videodjela, izdaje filmske časopise i knjige o filmu, suorganizira tečajevе i radionice za djecu i odrasle te Školu medijske kulture kao najznačajniji izvaninstitucionalni program u kontekstu razvoja medijske pismenosti, potiče i pruža stručnu pomoć u realizaciji medijskog odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama, priređuje državne revije neprofesijskog filma u okviru svih dobnih skupina te distribuira i prikazuje program filmske klasike u kinu Tuškanac. Od 2000. godine Savez djeluje i kao producent profesionalnih filmova fokusirajući se na kratki eksperimentalni i dokumentarni film te otad do danas produkcijski katalog Saveza broji više od 100 naslova.

Tendencija jest ta da Savez zadrži svoju poziciju te je učvrsti kvalitetnim strateškim programom i njegovim provođenjem te da nastavlja promicati hrvatski film na različite načine: teorijskom i praktičnom filmskom edukacijom na svim obrazovnim razinama te u kontekstu cjeloživotnog učenja, stvaranjem novih generacija filmske publike i filmskih stvaratelja svojim revijskim i obrazovnim programima, poticanjem razvoja filmske kritike i filmologije svojom izdavačkom djelatnošću, filmskom produkcijom te oblikovanjem kinoprograma koji bi trebao biti kruna njegova rada. Budući da Hrvatski filmski savez jest vodeća hrvatska filmska institucija, njegova je uloga od neizrecive važnosti za hrvatski film, ali i za ukupnu hrvatsku kulturu.

3. ULOGA UDRUGA ČLANICA U RADU SAVEZA

U svojim počecima Savez je djelovao kao udruženje neprofесиjskih kinoklubova. U posljednjih 50 godina ne samo da se izmijenio način funkcioniranja Saveza nego je i pojam kinoklubova dobio sasvim drugačije značenje. S jedne strane, Savez je „nadržastao“ amatersko djelovanje, a s druge strane, prije svega zbog galopirajućeg razvoja tehnologije, uloga i pozicija kinoklubova danas u AV-zajednici nije manje važna nego jednostavno drugačija. Promjene su posebno očite u posljednjem desetljeću.

U sljedećem razdoblju svakako treba ojačati vezu između Saveza i njegove baze, odnosno kinoklubova, pogotovo u kontekstu razvoja i jačanja djelatnosti Saveza u lokalnim sredinama. Jedna od mogućnosti jest i stvaranje tzv. regionalnih Saveza (npr. u Puli, Varaždinu, Osijeku/Požegi i Splitu). Isto tako, udruge članice Saveza treba što više uključiti u rad nezavisne mreže kinoprikazivača – Savez općenito treba maksimalno iskoristiti te dvije mogućnosti tzv. lokalnog *networkinga*, što je u skladu s nacionalnim i europskim politikama decentralizacije.

Treba raditi ne samo na boljem povezivanju svih djelatnosti Saveza nego i na „spuštanju“ istih na udruge članice. Isto vrijedi i obrnuto – odnosno, očekuje se preuzimanje uspješnih programa od udruga članica i njihova daljnja distribucija na nacionalnom i, ako za to postoje mogućnosti, na međunarodnom nivou.

Zaključno, udruge članice ne bi smjele u Savezu igrati sporedne uloge, već baš suprotno – biti pokretačem daljnjeg razvoja Saveza.

4. SWOT ANALIZA

<p>Snage:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustrojstvo udruge – djelovanje institucije - iskustvo i tradicija 	<p>Slabosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sustav u kojem tranzicija nije do kraja izvršena
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - kvaliteta programa - visoka koncentracija stručnjaka - jaka međunarodna suradnja u pojedinim djelatnostima 	<ul style="list-style-type: none"> - neusklađenost izvršnih tijela i zaposlenih djelatnika - oslonjenost na tradicionalne izvore financiranja
<p>Mogućnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 47 udruga članica: <i>networking</i> - decentralizacija djelatnosti - međusobno povezivanje korisnika pojedinih djelatnosti Saveza - okretanje europskim izvorima financiranja 	<p>Prijetnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rađanje novih, često fleksibilnijih i okretnijih organizacija s kvalitetnim programima - pitanje očuvanja zgrade Tuškanac, - nejasno pozicioniranje Saveza u AV i kulturnoj zajednici

5. PROGRAMSKA ORIJENTACIJA POJEDINIH DJELATNOSTI SAVEZA

5.1. Revijski i obrazovni programi

5.1.1. Uvod u programsku orijentaciju revijskih i obrazovnih programa

Revijski i obrazovni programi Saveza zapravo su njegova temeljna i najvažnija djelatnost, komplementarno upotpunjena svim ostalim djelatnostima (kinoprogrami, izdavaštvo, produkcija), stoga Savez doista jest centralno mjesto amaterskoga i profesionalnoga hrvatskog filma te poligon za oblikovanje novih filmskih djelatnika, ali i širenje audiovizualne pismenosti. Hrvatski se filmski savez dosad nametnuo kao predvodnik u promicanju filmske edukacije te svoju poziciju može i mora zadržati širenjem svojih obrazovnih programa, ali i povećanjem korisnika revijskih programa.

5.1.2. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece

Revija je jedina manifestacija u Hrvatskoj posvećena isključivo filmskom stvaralaštvu osnovnoškolaca – bilo da su njihovi filmovi nastali u okviru školskih družina, bilo da su nastali u okviru kinoklubova kao izvannastavna aktivnost. Jednom godišnjem okupljaju se ponajbolji najmlađi hrvatski filmski stvaratelji i njihovi mentori te se u četiri dana trajanja Revije na filmskom platnu projicira sam vrh hrvatske osnovnoškolske kinematografije. Bitna karakteristika Revije jest ta da ona iz godine u godinu mijenja lokaciju, a time i lokalnog priređivača, što je, u svakom slučaju, s organizacijske strane otegotna okolnost.

Revija djece zadnjih se godina počela otvarati u međunarodnom smislu te je ponudila i bogatiji program u kontekstu radionice žiriranja filmova, međunarodnog dječjeg žirija i tematske

konferencije, no ostaje dojam da još uvijek nije dovoljno medijski vidljiva i prepoznata na razini hrvatskih osnovnih škola. Predlaže se sljedeće:

- povećati medijsku vidljivost Revije stvaranjem suradnje s lokalnom turističkom zajednicom te Hrvatskom zajednicom županija koje će također promovirati lokalni kinoklub i Reviju te prethodno pažljivo osmisliti medijsku strategiju
- ojačati popratni program radionicama za djecu i radionicama za nastavnike
- ostvariti suradnju s fakultetima koji školuju nastavnički kadar: od informiranja budućih nastavnika o postojanju Revije do uključivanja studenata u volontiranje na Reviji
- omogućiti nastavnicima korištenje nagrađenih filmova u nastavi putem njihove mrežne dostupnosti (primjerice, Vimeo) uz unaprijed pripremljene nastavne materijale
- omogućiti projiciranje nagrađenih filmova u okviru posebnih projekcija u kinu Tuškanac za osnovnoškolce i njihove nastavnike uz zanimljiv i zabavan popratni program
- organizirati radionicu snimanja filma s voditeljima školskih kinoklubova i videodružina koji bi time postali ambasadori Revije u svojim lokalnim sredinama
- nastaviti organizirati tematske konferencije tijekom trajanja Revije, s naglaskom na regionalnu suradnju i jačanje medijske, audiovizualne i filmske pismenosti
- atraktivno osmišljenim programom privući širu lokalnu publiku
- povećati ulogu Savjeta Revije kroza suradnju s osnovnim školama
- ojačati sponzorstva u lokalnoj zajednici te pronaći glavnog sponzora

Također, u narednom razdoblju treba raditi na ujedinjavanju Smotre hrvatskoga školskog filma (pandana Reviji djece i mladeži koji se odvija u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje) s Revijom djece i Revijom mladeži. Hrvatski filmski savez je 2012. od Agencije za odgoj i obrazovanje obaviješten da odlukom Agencije Revija hrvatskoga filmskog stvaralaštva djece prestaje biti manifestacija kojoj je priređivač navedena Agencija. Agencija je odlučila ukinuti filmski i videosegment u okviru Lidrana (smotre literarnog, dramskog i novinarskog stvaralaštva) te oformiti novu Smotru posvećenu osnovnoškolskom i srednjoškolskom filmskom i videostvaralaštvu na koju će se isključivo moći prijavljivati školske filmske i videodružine u kojima se film njeguje kao izvannastavna aktivnost. Filmovi djece koji nastanu u okviru rada klubova i udruga tretirani su kao izvanškolska aktivnost i kao takvi danas ne mogu moći participirati u Smotri u organizaciji AZOO-a. Postojanje paralelne Smotre, uz već dugogodišnju egzistenciju dviju Revija, nema smisla, stoga će Savez raditi na ponovnom ujedinjavanju istih.

5.1.3. Filmska revija mladeži i Four River Film Festival

Filmska revija mladeži, kako joj i samo ime govori, nacionalna je revija srednjoškolskog filma i kao takva zapravo centralno mjesto hrvatskoga srednjoškolskoga filmskog stvaralaštva. Do 2007. godine organizacija (12 godina u kontinuitetu) se selila iz grada u grad i bila pripojena

Reviji djece, kada ju je na neodređeno vrijeme, „u svoje ruke“ dobio Kinoklub Karlovac koji je, uz Hrvatski filmski savez, otada ravnopravni organizator. Od 2008. godine, u sklopu Revije organizira se i Four River Film Festival, međunarodna inačica Revije, odnosno festival namijenjen srednjoškolskom filmu. Revija i Festival iz godine u godinu bilježe nevjerojatan porast zanimanja javnosti te samih prijava (2016. bilo je gotovo 600 prijava iz cijeloga svijeta), stoga je ključno nastaviti s dosadašnjim radom uz nekoliko prijedloga osnaživanja:

- povećati suradnje s ambasadama u Hrvatskoj putem edukativnih programa i gostovanja filmskih profesionalaca (koordinacija s voditeljem kina Tuškanac koji ima uspješno razvijenu mrežu u tom kontekstu)
- povećati broj sudionika daljnjim razvojem međunarodne suradnje s klubovima i festivalima (prijavama na razne fondove i jačanjem Youth Cinema Networka), jačati međusobnu suradnju između sudionika po završetku festivala (dobar primjer u praksi jest suradnja američkih, danskih i hrvatskih srednjoškolaca po završetku Revije i Festivala)
- održati predavanja i prezentacije u hrvatskim srednjim školama s tendencijom poticanja mladih na stvaranje filmova i prijavu na Reviju
- osigurati medijski sadržaj tijekom cijele godine: dodatno iskoristiti mogućnosti programa „Najbolje iz dječje filmske kuhinje“ i „Nekad laureati...“ kao ciklus odrastanja i filmskog obrazovanja kroz programe HFS-a
- povećati medijsku vidljivost Revije te prethodno pažljivo osmisliti medijsku strategiju
- nastaviti suradnju s filmskom akademijom Relativity School iz Los Angelesa
- u dokazano uspješan popratni program, dodati i neke novosti poput koncerta filmske glazbe uz popratnu filmsku projekciju na platnu
- održavati tradiciju vrlo uspješnih *masterclassa*, predavanja i radionica namijenjenih mladim filmskim autorima, ali i njihovim nastavnicima/mentorima

5.1.4. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva

Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva, uz Pulski filmski festival, najstariji je filmski festival u Hrvatskoj te centralni festival amaterskoga domaćeg filma. Njezin je program jedinstven po tome što u njemu ravnopravno sudjeluju profesionalni filmski djelatnici, studenti umjetničkih akademija te kinoklupski (neprofесиjski) autori. Svake godine, Revija se odvija u organizaciji drugog kinokluba (kao i Revija djece, seli se iz grada u grad), a njezin program popraćen je i retrospektivama značajnih autora i filmskim tribinama. Unatoč navedenome, Revija jest slabije razvijena te nema svoj adekvatan medijski prostor i popraćenost.

Kako bi se značenje Revije osnažilo i osuvremenilo potrebno je sljedeće:

- pojačati medijsku vidljivost Revije te stvoriti kontakt i suradnju s turističkim zajednicama te Hrvatskom zajednicom županija koje će također promovirati lokalni kinoklub i Reviju

- pronaći glavnog sponzora te ojačati sponzorstva u lokalnim zajednicama gradova domaćina
- atraktivno osmišljenim programom privući širu lokalnu publiku
- osnažiti vizualni identitet Revije i njezinu centralnu mrežnu stranicu na kojoj će biti lako dostupne sve informacije (ne samo o prijavama već i o kategorijama, rasporedu, popratnim događanjima, gostima, gradovima-partnerima itd.)
- osnovati Savjet Revije kako bi se na programu i poboljšanju Revije radilo tijekom cijele godine, a ne samo neposredno prije njezina održavanja
- pozicionirati Reviju kao finalnu manifestaciju svih revijskih i obrazovnih programa Saveza (primjerice, izvan konkurencije prikazati filmove nastale u sklopu Škole medijske kulture te pobjednike Filmske revije mladeži)
- osnovati kategoriju studentskog filma namijenjenu studentima akademija iz cijele regije (Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija, Makedonija itd.) s posebnim nagradama te time otvoriti jedinstvenu mogućnost stvaranja platforme za mlade filmske autore iz cijele regije
- osmisliti i pokrenuti projekt „Prezentiraj ideju i snimi film“, u suradnji s produkcijskim kućama iz cijele regije te HAVC-om
- otvoriti Reviju u regionalnom kontekstu s ciljem povezivanja ne samo zajednice filmskih studenata već i zajednice kinoklubova te amaterskoga filmskog stvaralaštva
- ojačati popratni program Revije predavanjima, studijama slučaja i *masterclassovima* filmskih profesionalaca te predstavljanjem mogućih međunarodnih suradnji
- koristiti Reviju kao pokretača kinoprikazivačke djelatnosti u sredinama u kojima ista nije razvijena i kao poticaj za osnivanje lokalnih kinoklubova
- dalje razvijati Vikend udruga članica HFS-a koji se organizira u okviru Reviju posljednje dvije godine i pozicionirati Reviju kao finalno godišnje događanje Saveza
- jedna od konkretnih prijedloga za 2018. godinu jest posebno obilježavanje 50. edicije Revije te 90 godina amaterskoga kinopokreta u Hrvatskoj

5.1.5. Škola medijske kulture “dr. Ante Peterlić”

Škola medijske kulture predvodnik je i začetnik medijskog obrazovanja, medijske pismenosti i razvoja medijske kulture. Upravo su iz Škole proizašli su drugi, kvalitetni programi promicanja medijske pismenosti. Kako bi Škola medijske kulture – kao jedini izvaninstitucionalni program stručnog usavršavanja nastavnika za izvođenje nastave medijske kulture u širem smislu te nastave filma u užem smislu – ostala predvodnik u postavljanju trendova medijske edukacije te kako bi djelovala poticajno na nastavnike u kontekstu osnivanja školskih kinoklubova te na pojedince u kontekstu osnivanja lokalnih kinoklubova, ali i na srednjoškolce – buduće studente – kojima bi mogla poslužiti i kao priprema za umjetničke fakultete, potrebno je sljedeće:

- ostvariti suradnju s fakultetima koji školuju nastavnički kadar u Hrvatskoj, a potom i na širem geografskom području te time povećati broj polaznika

- ostvariti suradnju s osnovnim i srednjim školama, s posebnim naglaskom na one škole koje dosad nisu imale nastavnike-polaznike na ŠMK-u, te uvesti poticaje/stipendije kako bi i škole koje nemaju dovoljnih financijskih sredstava mogle stručno usavršavati svoje nastavnike na ŠMK-u te za takvo što raspisati natječaj i pronaći sponzora, čime bi se pojačala prisutnost ŠMK-a u medijskom prostoru, ali i među samim školama
- pojačati medijsku vidljivost ŠMK-a te prethodno napraviti medijsku strategiju (kako bi ŠMK bila prisutna u medijima tijekom cijele godine, a ne neposredno prije održavanja)
- uključiti udruge članice u promicanje ŠMK-a prema pažljivo osmišljenoj medijskoj strategiji
- vratiti stare radionice (Radionica za glumu, primjerice, koja bi mogla biti posebno zanimljiva maturantima koji namjeravaju upisati studij glume ili članovima kinoklubova) te uvesti nove atraktivne radionice (primjerice, Radionica vizualnih efekata) u skladu s nadolazećim trendovima
- organizirati barem jedan okrugli stol aktualne tematike u kontekstu filmske pismenosti (s pozvanim predavačima)
- tijekom održavanja ŠMK-a, organizirati znanstvenu konferenciju u trajanju od nekoliko dana u suradnji s hrvatskim sveučilištima
- otvoriti ŠMK prema polaznicima koji dolaze izvan RH putem suradnje s međunarodnim partnerima Saveza te s međunarodnim filmskim institutima, visokoškolskim ustanovama, ali i različitim međunarodnim obrazovnim programima
- ostvariti snažnu suradnju s HAVC-ovim projektom filmske pismenosti te time nametnuti ŠMK kao vodeći program medijskog, audiovizualnog i filmskog opismenjivanja nastavnika, studenata, školaraca i svih ostalih zainteresiranih pojedinaca
- prijaviti ŠMK na različite europske fondove, pronaći lokalne sponzore i glavnog sponzora
- razmisliti o mogućem razvoju ŠMK po principu semestralnih programa (po uzoru na „Palunko“) u kinu Tuškanac – ali ne u smislu da se time zanemari osnovna pozicija ŠMK, već dapače, da taj koncept postane jedan dodatni modul, možda čak i treći seminarski stupanj (uz postojeća dva) u kontekstu cjeloživotnog obrazovanja te verificirati program pri Agenciji za odgoj i obrazovanje te Agenciji za strukovno obrazovanje

5.1.6. Međunarodni filmski kamp za djecu i mlade u Kraljevici

Filmske radionice za djecu i mladež u Kraljevici začete su 2017. godine kao svojevrsna „mala škola medijske kulture“. Danas se one razvijaju u smjeru međunarodnoga filmskog kampa, namijenjenog polaznicima u dobi od 12 do 17 godina. Riječ je o edukativnom programu koji različitim aktivnostima (radionice, predavanja, projekcije i analize filmova) omogućava mladima usmjeravanje prema profesionalnom bavljenju filmom. U Kampu sudjeluju djeca i

mladi ne samo iz Hrvatske već i iz Slovenije, BiH, Makedonije, Nizozemske i Mađarske, a u posljednje dvije godine značajno se povećao broj samostalnih prijava.

Kako bi se filmski kamp i u budućnosti razvijao te postao prepoznat kao jedinstveno mjesto namijenjeno budućim profesionalnim filmskim stvarateljima, potrebno je:

- poboljšati medijsku vidljivost Kampa te cijeli projekt predstaviti kao mjesto na kojem djeca i mladi mogu učeći i stvarajući filmove provesti dio svojih ljetnih praznika
- program Kampa nužno je predstaviti i školama te kinoklubovima
- ojačati suradnju s lokalnom zajednicom (u vidu financijske potpore, ali i sudjelovanja tijekom samog trajanja Kampa)
- razmisliti o tome da se Kamp više ne održava u Kraljevici; naime, Kraljevica nema odgovarajući kapacitet smještaja za polaznike (loše stanje soba, sanitarnog čvora) te nema ni mogućnost ponude odgovarajuće prehrane za djecu (posebice kada je riječ o posebnim prehranbenim potrebama)
- prijaviti Kamp na različite europske fondove (pogotovo u kontekstu razvoja medijske pismenosti), pronaći lokalne sponzore i glavnog sponzora

5.1.7. Obrazovni programi u kinu Tuškanac za djecu, mlade i odrasle

Obrazovne programe HFS-a za djecu i mlade treba jasno odvojiti od medijske pedagogije koja kao svoj jedini cilj ima zaštitu djece i mladih od neprimjerenih medijskih poruka za razliku od metodike nastave filma i filmskih radioničkih programa – kao temelja obrazovnih programa - kojima je cilj teorijski i praktično filmski educirati djecu i mlade. Savez treba inzistirati na tome da je filmska pismenost osnova audiovizualne pismenosti te da je audiovizualna pismenost osnova aktivnog i kreativnog participiranja u audiovizualnoj kulturi i jedna od najvažnijih vrsta pismenosti u suvremenu društvu. Obrazovni programi u kinu Tuškanac održavaju se u trima ciklusima: tijekom zimskih, proljetnih i ljetnih učeničkih praznika te se dijele na programe za osnovnu školu (različite radionice za osnovnoškolce) i na program za srednju školu (*Nastava filmske umjetnosti u kinu Tuškanac* koja je namijenjena srednjoškolcima, studentima i srednjoškolskim nastavnicima). Imperativ je da ti programi – koji iz ciklusa u ciklus bilježe rekordan broj polaznika – ostanu za polaznike besplatni s tendencijom održavanja prvenstva među sličnim programima koji se naplaćuju (riječ je o programima za osnovnu školu). Uz kvalitetu programa, kontekst poticanja obrazovnih sadržaja koji su dostupni svima, mora biti ključan argument pri traženju nužno većih sredstava financiranja te poticaj korisnicima za sudjelovanje u ostalim Savezovim obrazovnim programima za koje se plaća participacija. Kako bi se uspješnost navedenih programa održala, predlaže se sljedeće:

- uz inzistiranje na većim iznosima financiranja, tražiti i one nove
- program *Nastave filmske umjetnosti u Tuškancu* učiniti medijski prepoznatljivim kao jedinim filmskoobrazovnim programom u Hrvatskoj koji je namijenjen srednjoškolcima

- osigurati resurse za gostovanje obaju programa izvan Zagreba u suradnji s mrežom digitaliziranih kina i Hrvatskog audiovizualnog centra
- osmisli radionički program na taj način da postane svojevrsna uvodna stuba prema Filmskom kampu u Kraljevici te ga tako pozicionirati
- u suradnji s Hrvatskim audiovizualnim centrom i Gradskim uredom za kulturu obrazovanje i sport izvidjeti mogućnosti revitalizacije programa Škole u kinu Tuškanac koja je svojevrsna preteča Nastave filmske umjetnosti, ali za osnovnoškolce i kojom je u tri godine postojanja procirkuliralo 36.109 djece, 1.574 učitelja i 266 zagrebačkih škola

5.1.8. Scenaristički program “Palunko”

Palunko je jedina izvaninstitucionalna platforma za scenarističko obrazovanje i razvoj scenarističke struke u Hrvatskoj koja u sebi sadrži dva programa:

- a) *Scenarističku školu* (dvosemestralni program scenarističkog teorijskog obrazovanja)
- b) projekt *Napiši scenarij* (multimedijalni izdavački projekt u tiskanom, elektorničkom i vedeoobliku).

Palunko je 2015. izdao i scenaristički priručnik (*Napiši scenarij*), prvi takav u Hrvatskoj nakon skoro 60 godina. Kako bi Palunko proširio te pojačao svoje djelovanje, potrebno je:

- verificirati program scenarističkog programa pri Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te Agenciji za odgoj i obrazovanje
- osmisli strategiju pokretanja biblioteke Palunko u digitalnom obliku (e-knjige, mobilne aplikacije, platforme na mrežnim stranicama)
- predložiti i pokrenuti područne verzije scenarističke škole u modularnom obliku nastave u suradnji s mrežom digitaliziranih kina i Hrvatskog audiovizualnog centra

5.1.9. Poticanje i razvoj kinoklubova u novim sredinama putem obrazovnih programa

Jedna od važnijih koordinacijskih i poticajnih funkcija Saveza bila je poticanje razvoja kinoklubova u novim sredinama, tzv. bijelim AV-područjima te daljnji razvoj već postojećih kinoklubova u kontekstu otvaranja istih prema novoj dobnoj skupini. Tako su se, primjerice, u posljednje vrijeme održale, ili su u planu, AV-radionice u Makarskoj, Sisku, Vrbovcu i Dugoj Resi. Ta vrsta djelovanja Saveza izuzetno je bitna i treba se nastaviti. Jedna od mogućnosti daljnjeg razvoja tog tipa programa jesu radionice za djecu i odrasle sa senzomotoričkim poteškoćama, čime i Savez i udruge članice ili novi kinoklubovi sudjeluju u inkluzivnosti.

5.1.10. Ostali programi razvijanja medijske pismenosti

Budući da je Hrvatski filmski savez već više od 50 godina ključni promicatelj filmske pismenosti među djecom, mladima i odraslima u Hrvatskoj te budući da nudi jedinstvene obrazovne programe koji su u Europi, ako ih uopće i ima, dosta rijetki, te koje vode kompetentni

profesionalci, Savez se može i mora nametnuti kao srednjoeuropski i južnoeuropski model neformalne filmske edukacije. Predlaže se da Savez – zahvaljujući iznimno uspješnom praksom svojih obrazovnih programa – osnuje europsku platformu filmske pismenosti i time doista postane nositelj širenja filmske pismenosti u Europi te da se za takvo što osmisli posebna strategija koja bi svakako uključila i prijavu na europske fondove.

5.1.11. Ostale koordinacijske i poticajne funkcije Saveza

Koordinacijske i poticajne funkcije Saveza zapravo su osnovne, odnosno bazične djelatnosti Saveza. To su, primjerice, sudjelovanja u organizaciji regionalne Domijade (natjecanja srednjoškolaca iz učeničkih domova sjeverozapadne Hrvatske), Festivala jednogminutnih filmova u Požegi, Festivala o pravima djece (čiji je organizator UNICEF Hrvatska), Međunarodnog festivala dokumentarnog filma DokuArt u Bjelovaru, Međunarodnog festivala animiranog filma djece i mladih – VAFI u Varaždinu i Međunarodnog festivala filmova djece i mladih zemalja Mediterana – DUFF u Dubrovniku, sudjelovanja u različitim europskim programima razvoja medijske pismenosti i općenito sve djelovanje u kojem se Savez pozicionira kao ravnopravni partner institucijama poput Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatskoga audiovizualnog centra itd. Imajući sve to na umu, Savez svakako treba nastaviti djelovati u tom smjeru, ali i razvijati druge potencijalne projekte u kojima organizacijsku ulogu može dijeliti s udrugama članicama.

5.1.12. Međunarodna suradnja u okviru revijskih i obrazovnih programa

U okviru revijskih i obrazovnih programa Hrvatski filmski savez razvio je snažnu i čvrstu međunarodnu suradnju kojom se postiže nekoliko važnih aspekata djelovanja Saveza: edukacija korisnika Savezovih programa, kvalitetna suradnja na revijskim i obrazovnim programima, promicanje Saveza i njegovih djelatnosti te širenje mreže relevantnih kontakata. Upravo zahvaljujući međunarodnoj suradnji, mnogi su međunarodni partneri svojim sudjelovanjem, radionicama, predavanjima i *masterclassovima* obogatili Savezove revijske programe te omogućili mladim članovima kinoklubova odlaske na ljetne filmske kampove i međunarodne filmske festivale u inozemstvu. Uz navedeno, osim važne odgojne uloge, međunarodna suradnja zapravo podrazumijeva ulaganje u djecu i mlade od kojih će neki jednoga dana biti nastavljači rada Hrvatskoga filmskog saveza. Međunarodna suradnja jest imperativ jer, uz navedeno, pozicionira Savez na „kartu svijeta“ te se otvara novim korisnicima svojih obrazovnih i revijskih programa kako u nacionalnom, tako i u internacionalnom kontekstu.

5.2. Izdavačka djelatnost

5.2.1. Uvod u programsku orijentaciju izdavačke djelatnosti

Izdavačku djelatnost Saveza čini nekoliko područja, a to su:

- a) izdavanje časopisa (tiskani *Hrvatski filmski ljetopis* i mrežni *Zapis*)
- b) izdavanje knjiga (edicije: *Filmološke studije*, *Rakurs*, *Monografije*, *Priručnici* itd.)
- c) izdavanje revijskih i drugih kataloga
- d) DVD-izdanja
- e) mrežne stranice HFS-a (www.hfs.hr, www.kinotuskanac.hr, www.hrfilm.hr, www.palunko.org).

Predlaže se nastavak dosadašnjeg rada, uz nekoliko novih prijedloga poboljšanja za svako izdavačko područje.

5.2.2. Izdavanje knjiga (edicije: *Filmološke studije*, *Rakurs*, *Monografije*, *priručnici* itd.)

Savezova izdanja teorijskih, historiografskih, kritičkih i stručnih djela predstavljaju nezaobilaznu literaturu studentima filma i komparativne književnosti, filmolozima, nastavnicima filma, filmskim amaterima i filmskim profesionalcima te široj filmofilskoj čitateljskoj publici. U tome smislu, Savez treba nastaviti s dosadašnjim radom, ali i razmisliti o reizdanjima djela koja su rasprodana, a za kojima postoji pojačan interes. Također, potrebno je rasprodana izdanja digitalizirati i preusmjeriti djelovanje, uz tiskana izdanja u manjoj nakladi, na e-knjige koje su u svakom smislu jeftinije, a pokrivaju šire tržište (e-kupnja putem mrežnih stranica Saveza).

5.2.3. Izdavanje knjiga orijentiranih neprofесиjskom filmskom stvaralaštvu

Neprofесиjsko filmsko stvaralaštvo jest u osnovi svih djelovanja Saveza, stoga mu treba posvetiti posebnu pozornost. Predlaže se sljedeće:

- izdavanje specijaliziranih priručnika temeljnih znanja za sve amatere početnike
- izdavanje specijaliziranih priručnika za nastavnike koji su ujedno voditelji školskih kinoklubova i videodružina

5.2.4. Izdavanje prijevodne literature

Prijevodna literatura prijeko je potrebna budućim i trenutačnim filmskim djelatnicima, studentima, filmolozima i svim zaljubljenicima u film. Nužno je pronaći izvor financiranja koji će pomoći da se barem jedan naslov godišnje prevede i objavi (osigurati minimalni fond za otkup autorskih prava barem jednog stranog naslova godišnje). Također, prijevodna literatura može se objavljivati u digitalnom formatu: u obliku e-knjiga, čime će ukupna cijena biti manja, a dostupnost veća (e-kupnja putem mrežnih stranica Saveza).

5.2.5. Izdavanje časopisa (tiskani *Hrvatski filmski ljetopis* i mrežni *Zapis*)

Kad je u pitanju izdavanje Savezovih časopisa, očekuje se nastavak dosadašnjeg rada, posebice kad je u pitanju *Hrvatski filmski ljetopis*, uz nekoliko prijedloga poboljšanja mrežnog časopisa *Zapis*:

- redizajnirati izgled *Zapisa* kako bi bio pregledniji te ga početi objavljivati u PDF-formatu kao e-časopis umjesto kao niz članaka razasutih po Savezovim mrežnim stranicama
- učiniti ga medijski vidljivijim i dostupnijim, što podrazumijeva njegovo češće izlaženje
- u suradnji s ADU, UMAS-om i FFZG-om, uključiti najbolje zainteresirane studente volontere u njegov rad (od pisanja o recentnim filmskim pojavama koje podrazumijevaju filmsku produkciju i različite festivale te rad Saveza iz njihove perspektive do fotografiranja filmskih događanja)

5.2.6. Izdavanje revijskih i drugih kataloga

Revijski katalogi (Revija filmskog stvaralašta, Revija filmskog stvaralaštva djece, Filmska revija mladeži i Four River Film Festival), osim njihove informativne funkcije i pragmatične nužnosti, jesu i povijesno-dokumentacijska građa koja svjedoči o počecima i radu pojedinih filmskih stvaratelja, nacionalnim i međunarodnim filmskim suradnjama te samom razvitku Savezovih revijskih programa. Svakako treba nastaviti njihovo i poticati njihovo izdavanje te ih učiniti u potpunosti dvojezičnima (katalog Revije hrvatskog filmskog stvaralaštva još uvijek to nije)

5.2.7. DVD-izdanja

DVD-izdanja trebaju nastaviti biti usmjerena prema neprofесиjskom filmu koji nužno treba zaštititi, restaurirati te digitalizirati kako bi se sačuvao od propadanja i nestanka. Ova DVD-izdanja namijenjena su ne samo očuvanju hrvatske filmske baštine već i studentima filma i komparativne književnosti, filmskim profesionalcima, povjesničarima filma, filmolozima, analitičarima te filmofilima. Treba razmisliti o tome da Savez – u suradnji s Hrvatskom kinotekom, Hrvatskom turističkom zajednicom, HAVC-om i Ministarstvom znanosti i obrazovanja – pokrene projekt objavljivanja restauriranih klasika domaće kinematografije s nužnim prijevodom na engleski jezik te omogući njihovu e-prodaju. Naime, mnogi turisti izražavaju želju za kupnjom klasika hrvatske kinematografije s titlovima na engleskom jeziku, a mnogi se nastavnici žale na nedostupnost dobrih kopija klasika koje bi voljeli projicirati svojim učenicima. Predlaže se suradnja s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i s HAVC-ovim projektom filmske pismenosti kako bi se upravo školske knjižnice, ali i one fakultetske opremile takvim filmskim djelima. Vjerojatno bi postojao interes za takvim izdanjima i među školama koje provode programe hrvatskog jezika za strance.

5.2.8. Mrežne stranice Saveza (hfs.hr, kinotuskanac.hr, hrfilm.hr, palunko.org)

Prijedlozi za poboljšanje mrežnih stranica Saveza jesu sljedeći:

- omogućiti e-prodaju Savezovih izdanja (uz nadoplatu za dostavu) kako bi bila dostupnija ljudima iz cijele Hrvatske, ali iz regije
- osigurati financijska sredstva za glavnog urednika mrežnih stranica i za lektora kako bi tekstovi bili stilski, jezično i kvalitativno ujednačeni
- preglednije i organiziranje strukturirati mrežne stranice
- ustanoviti zašto tražilica nije najpreciznija te na tome poraditi
- ne treba dodavati nove domene temeljnoj stranici kako se sadržaj ne bi previše raspršio, nego je nužno sve nove Savezove projekte kvalitetno uklopiti u temeljnu stranicu

5.3. Programi u kinu Tuškanac

5.3.1. Uvod u programsku orijentaciju programa u kinu Tuškanac

Kino Tuškanac i kinoprikazivačka djelatnost neizostavne su sastavnice rada Saveza i na neki način ona posljednja spojnica između raznorodnih djelatnosti Saveza: revijske, obrazovne, izdavačke, arhivske i produkcijske. Kinoprikazivačka djelatnost Saveza posljednja je koja se razvila i kao takva nastala je upravo zbog kina Tuškanac, odnosno Filmskih programa. Bitno je podsjetiti se da je Savez u suradnji s Hrvatskom kinotekom Hrvatskoga državnog arhiva pokrenuo 2001. godine Filmske programe, i to zbog nedostatka mjesta gdje se prikazuju nerepertoarni, nekomercijalni filmovi, kinotečni sadržaji, alternativni, eksperimentalni i neprofesijski film. Savez je tada programe provodio u Kordunskoj 1, u zgradi nekadašnje Kinoteke. 2004. Savez počinje provoditi programe u zgradi kina Tuškanac, u početku triput tjedno s obzirom na to da je termine dijelio sa Zagreb Filmom. 2005. Savez, na prijedlog Zagreb Filma upućen Gradu, dobiva sve termine u kinu Tuškanac i u tom smislu potpisuje ugovor s Gradom na neodređeno vrijeme prema gore spomenutim uvjetima. Programi u kinu Tuškanac postali su ključnim središtem okupljanja filmofila zahvaljujući kvalitetnoj programskoj usmjerenosti i raznovrsnoj ponudi kinotečnih i nekomercijalnih filmskih djela: od redovitih do specijaliziranih programa u velikoj i maloj dvorani kina.

Kino Tuškanac član je i jedan od osnivača Kinomreže – mreže nezavisnih kinoprikazivača – te je kao takvo digitalizirano u prvoj fazi digitalizacije kina, koji su provodili Hrvatski audiovizualni centar i Ministarstva kulture.

5.3.2. Redoviti programi u velikoj dvorani kina Tuškanac

Projekcije filmskog programa u velikoj dvorani kina Tuškanac imaju dugu tradiciju, no pojavom sve više komercijalno usmjerenih i tehnički odlično opremljenih multipleksa te odličnim art-

kinom Europa, kino Tuškanac pomalo gubi svoju snagu među širom publikom. Kako bi se kinu Tuškanac vratio njegov status i kako bi se osnažili njegovi redoviti programi, predlaže se sljedeće:

- pojačati medijsku vidljivost s novim vizualnim identitetom kako bi se privukla i mlađa publika (primjerice, program Tuškancu reklamirati putem digitalnih medija i sloganom “Nadprosječno kino za cijenu jedne prosječne kave” jer šira publika nije upoznata s činjenicom da kino Tuškanac ima najjeftiniju kinoulaznicu te osmisliti nagradne igre na mrežnim stranicama i/ili radijskim emisijama u kojima će se darovati nekolicina godišnjih karata te time povećati usmena predaja o Tuškancu)
- što veći broj filmova projicirati s filmske vrpce (tu informaciju učiniti medijski što prisutnijom)
- osmisliti i pokrenuti ciklus nijemog filma uz glazbenu pratnju (primjerice, u suradnji s Muzičkom akademijom čime bi se mladim glazbenicima i skladateljima pružila prilika javnog nastupa u profesionalnim uvjetima)
- predložiti suradnju Akademiji dramske umjetnosti: projekcija najboljih filmova s ADU (16mm i 35mm)
- njegovati te i dalje održavati uspješne cikluse: Pametno kino, Kratki utorak, Propustili ste, Kazalište u kinu, Vikend hrvatskog filmskog arhiva, Retrospektiva, Sjećanje na
- u suradnji s ambasadama u Hrvatskoj, realizirati nove cikluse
- ozbiljnije se povezati s kinotekama i filmskim arhivima u Europi radi dostupnosti što većeg broja antologijskih i klasičnih filmskih djela
- osigura dvorani rampu koja bi omogućila pristup osobama s invaliditetom
- napraviti kino inkluzivnim za osobe sa oštećenjima sluha i vida
- na program uvrstiti i cikluse kulturnog filma (primjerice, Jim Sharman, *Rocky Horror Picture Show*, 1975. koji se projicira uz *shadow cast* pa se predlaže i u kinu Tuškanac osmisliti sličan spektakl), ali i popratiti reprizom distribuciju novih dijelova filmskih saga (primjerice, prije novog filma iz sage *Ratova zvijezda*, organizirati reprizu svih dijelova koji joj prethode)
- aktivnije pozivati škole da s učenicima organizirano dolaze na određene projekcije (prikladne uzrastu i/ili nastavnim jedinicama)
- projicirati filmove s dvostrukim titlovima – hrvatskim i engleskim – kako bi se kino doista moglo uvrstiti u turističku ponudu grada Zagreba (posebice s obzirom na cijene kinoulaznica u pojedinim zapadnoeuropskim zemljama) koji turistima postaje sve zanimljiviji

5.3.3. Redoviti programi u maloj dvorani kina Tuškanac

Nedavno renovirana i uređena mala dvorana kina Tuškanac nudi iznimno ugodan i odgovarajući ambijent za manje tribine, predavanja te projekcije filmova s DVD-kopija. Kako bi prostor imao ispunjen raspored, predlaže se sljedeće:

- na mrežnim stranicama kino Tuškanca jasno odvojiti program velike dvorane od redovitog programa male dvorane
- Filmski klub koji vode Marko Rojnić i Tomislav Šakić trenutno je najjači filmski program male dvorane kina Tuškanac koji treba mnogo jače medijski popratiti
- potrebno je osmisliti barem još jedan redoviti program male dvorane (po uzoru na Filmski klub), primjerice, Znanstvenofantastični film s uvodničarima koji će biti besplatan svim posjetiteljima koji su kupili godišnju ulaznicu za Tuškanac
- pokrenuti cjelogodišnji (dvosemestralni) obrazovni program stručnog usavršavanja nastavnika za osnovnoškolsku i srednjoškolsku nastavu filma u kinu Tuškanac uz plaćanje participacije (pogledati posljednji prijedlog kod Škole medijske kulture)
- nastaviti s obrazovnim programima za osnovnoškolce

5.3.4. Specijalizirani programi u kinu Tuškanac (senzorne projekcije, inkluzivno kino, programi za umirovljenike, učenje stranog jezika uz film)

Kino Tuškanac jedinstveno je mjesto jer u svojoj ponudi ima i specijalizirane programe koje treba i dalje njegovati te proširivati. Kako bi se realizirao taj cilj, predlaže se sljedeće:

- program inkluzivnih projekcija za djecu s poteškoćama u razvoju (u suradnji sa centrom Slava Raškaj)
- nastaviti suradnju s organizacijom KAVA čije se radionice bave odnosom filma i psihologije
- uspostaviti suradnju sa školama stranih jezika i hrvatskog jezika za strance koje će koristiti filmove pri učenju jezika te, ako je moguće, pokušati osigurati kompetentnog voditelja projekcije koji će na izvornom jeziku filma voditi razgovor o filmu ili razmisliti o mogućnosti iznajmljivanja male dvorane različitim udrugama za predavanja uz projekcije
- ponuditi program *Filmska jutra za umirovljenike* u okviru Filmskog kluba za penzionere (uz kavu i pecivo u okviru malena šanka, predložena ovom strategijom) kako bi kino Tuškanac postalo mjesto njihovih redovitih okupljanja uz film i jutarnju kavu
- osmisliti i druge filmske programe poput programa *Filmska jutra za umirovljenike*

5.3.5. Razmjena programa među udrugama članica Saveza

Programi poput *Filmskog kluba* i *Nastave filmske umjetnosti* mogu se povremeno – prema dogovoru – odvijati i u prostorima udruga članica Saveza, primjerice, jednom svaka tri mjeseca, posebice u prostorima udruga članica izvan Zagreba.

Neka predavanja i/ili uvodi prije pojedinih projekcija mogu se održati simultano u prostorima kina Tuškanac i u prostorima udruge članice putem Skypea.

Također, svakako treba povezati rad udruga članica Saveza i članica nezavisne Kinomreže te potaknuti tu vrstu razmjene programa na obostranu korist.

5.4. Produkcija i distribucija

5.4.1. Uvod u programsku orijentaciju djelatnosti produkcije i distribucije

Od 2000. godine, kada je kratkometražni film vraćen u sustav javnog financiranja, Hrvatski filmski savez intenzivno se posvećuje produkciji profesionalnog filma, nastavljajući tradiciju nekadašnjeg Filmskoga autorskog studija koji je potkraj 1960-ih i početkom 1970-ih djelovao unutar tadašnjeg Kinosaveza Hrvatske. Filmovi se snimaju u vlastitoj produkciji i sredstvima iz javnih fonodova, ali i u koprodukciji s partnerima iz zemlje i svijeta. Prioritet imaju eksperimentalni, dokumentarni, igrani i animirani filmovi kratkog i srednjeg metra, a namjenski filmovi snimaju se prema zanimanju i potrebama naručitelja. Prosječna godišnja produkcija kretala se oko četiri naslova godišnje, a danas katalog Saveza broji više od stotinu naslova.

S obzirom na nestabilnost izvora javnog financiranja, kao i činjenicu da je u natjecanju za produkcijska sredstva sve više autora i producenata, Savez se već u prethodnom razdoblju (ali vrlo malo) počeo okretati domaćim i međunarodnim koprodukcijama, europskim izvorima (primjerice program Media), potom zakladama za civilno društvo i drugim fondacijama, a u toj orijentaciji vidi budućnost svoje filmske produkcije i ukupne djelatnosti. Ona će nedvojbeno osigurati veću vidljivost produciranih filmova izvan Hrvatske, što je dugoročni cilj produkcije, kao i privlačenje novih partnera.

5.4.2. Profesionalna produkcija

Iako u svom katalogu Savez ima i dugometražne igrane filmove (*Blizine* i *Pismo ćaći*), produkcija Saveza trebala bi se usmjeriti na kratkometražne filmske forme, eventualno dugometražne u kontekstu dokumentarnog, odnosno eksperimentalnog filma.

Također, produkcija Saveza trebala bi se što više otvoriti međunarodnim koprodukcijama, s obzirom na to da su nacionalni projekti u modernim AV-stremljenjima rijetkost. U posljednjem razdoblju takav potencijal imali su samo dokumentarni projekti *Moj zanat* i *U potrazi za izgubljenom državom*.

Iako je dosad Savez imao jednog producenta (tajnicu Saveza), ne treba izbjegavati angažman producenta od projekta do projekta, a pogotovo u slučajevima kad mladi producenti „donose“ Savezu svoje projekte.

5.4.3. Poticanje i razvoj produkcijske djelatnosti proizašle iz udruge članica

Četiri trenutačno najistaknutija autora u produkciji Saveza – Damir Čučić, Ivan Faktor, Zdravko Mustać i Boris Poljak – proizašla su iz udruga članica Saveza, odnosno kinoklubova. Upravo su oni veći dio svoje profesionalne karijere izgradili kroz Savez. Takav tip razvoja autora treba se njegovati i dalje. Produkcija Saveza trebala bi biti odskočna daska mladim autorima iz kinoklubova, a pogotovo onima koji su već prošli „sustav“ Saveza kroz obrazovne ili revijske programe. U tom kontekstu, barem jedan film godišnje (od četiri u prosjeku) treba biti iz „kinoklupske“ kvote.

5.4.4. Distribucija djela nastalih u produkciji Saveza

Najslabija karika u produkciji Saveza dosad je bila upravo festivalska distribucija. Iako se stanje u zadnje vrijeme poboljšalo (angažmanom vanjske osobe zadužene za distribuciju), još uvijek treba raditi na rješavanju tog problema, a pogotovo u suradnji s Uredom za promociju i plasman pri Hrvatskom audiovizualnom centru.

Što se tiče TV-distribucije i ostalih platformi, suradnja s Hrvatskom radiotelevizijom i Klasik TV-om dosad je bila izuzetno dobra i za očekivati je kako će se ista nastaviti. Svakako treba poraditi na jačoj međunarodnoj distribuciji te mogućem otkupu filmova nastalih u produkciji Saveza od inozemnih TV-kuća, što dosad nije bio čest slučaj.

Pri kraju proteklog razdoblja, svi filmovi nastali u produkciji Saveza postavljeni su na kanal Vimeo, a svi su stariji od 2012. godine i „otključani“ te dostupni javnosti, što svakako doprinosi pristupačnosti produkcije Saveza i povećava mogućnost da ona dopre do željenih korisnika. Poveznice s kanala Vimeo integrirani su i na mrežne stranice Saveza, podstranica „produkcija“.

5.4.5. Distribucija ostalog AV-sadržaja u vlasništvu Saveza

Izuzev profesionalne produkcije, u arhivu Saveza svake se godine pohrani velika količina radova nastalih u okviru obrazovnih programa, ali i ponajbolja ostvarenja iz revijskih programa. Iako se u posljednje vrijeme, zbog potkapacitiranosti, nije posebno radilo na distribuciji te vrste sadržaja, ona je svakako u planu jer je riječ o filmskim djelima koja ne bi trebala ostajati zatvorena u okviru revijskih i obrazovnih programa, već baš suprotno – i za tu vrstu AV-djela postoji široka paleta distribucijskih kanala: od festivala filmova djece i mladih preko specijaliziranih TV-sadržaja itd.

5.5. Arhiv Saveza

5.5.1. Uvod u programsku orijentaciju arhivske djelatnosti Saveza

Hrvatski filmski savez od 1974. utemeljuje i održava vlastiti filmski i videoarhiv u kojem je pohranjeno više od 600 filmskih naslova i 4000 videoradova nastalih u razdoblju od 1928. do 2016. godine. Filmski fond Saveza čine neprofesijski filmovi nastali u hrvatskim kinoklubovima, amaterski filmovi djece i mladeži, djela hrvatskih nezavisnih autora, avangardnih i videoumjetnika te audiovizualna dokumentacija važnih događanja tijekom povijesti neprofesijskog filma i HFS-a, utemeljena 1963. godine. U dogovoru s Hrvatskom kinotekom, od 2001. godine cjelokupna filmska građa iz filmskog/video arhiva Saveza nalazi se u Kinoteci radi zaštite i čuvanja u depoima Kinoteke, izrađuju se i zaštitne kopije, a radi veće dostupnosti, filmska se građa presnimava na video i digitalne formate. Tako priređena, građa se pohranjuje u posebnom depou Hrvatskoga filmskog arhiva pri Hrvatskom državnom arhivu na komercijalnoj osnovi. Uz audiovizualnu građu, Savez održava i ažurira arhiv prateće dokumentacije (sinopsisi, scenariji, knjige snimanja, fotografije, korespondencija, plakati i drugi promidžbeni materijali) koji se prema zaštitnim i sigurnosnim standardima struke pohranjuje kod ugovorenog arhivara. Filmski i videoarhiv Saveza od ključne je važnosti ne samo za provođenje redovnih aktivnosti Hrvatskoga filmskog saveza (obrazovni programi, prikazivački programi, distribucija i razmjena programa i dr.) nego i za brojne korisnike – studente, istraživače, kustose, kuratore i sve one koji se zanimaju za proučavanje neprofesijskoga filmskog stvaralaštva, kao i povijest hrvatskoga avangardnog filma koji je njegova bitna sastavnica. Vrijedni naslovi iz arhiva, osobito oni koji pripadaju antologiji hrvatskoga eksperimentalnog filma i videa, obnavljaju se, kopiraju i digitaliziraju kako bi bili dostupni za gledanje individualnim korisnicima kao i kulturnim institucijama u zemlji i inozemstvu (filmski centri i festivali, muzeji, galerije, obrazovne i znanstvene ustanove) koje priređuju retrospektive hrvatskoga filma, autorske večeri, kustoske i konferencijske programe.

5.5.2. AV-zbirke nastale u okviru djelatnosti Saveza (imatelj/stvaratelj) i naslijeđene AV-zbirke (obiteljske, udruge članice...)

Filmski i video arhiv Saveza svake se godine puni novom građom, kako iz recentne produkcije profesionalnog filma i neprofesijskog filma djece, mladeži i odraslih, tako i starijim filmovima dobivenim iz privatnih zbirki ili otkupom. Nažalost, način dokumentacijske obrade arhivske građe u proteklim godinama nije slijedio ni dotok novih naslova ni suvremene informatičke standarde obrade, a broj filmova i zanimanje za avangardnu baštinu raste. Zato je jedan od najvažnijih dugoročnih arhivskih projekata izrada preglednih i iscrpnih baza podataka za sve filmove pohranjene u arhivu, za koje je tijekom 2014. i 2015. godine stvoren tehnološki temelj, a koje bi po dovršenju svake pojedine etape projekta bile dostupne za pretraživanje na mrežnim stranicama Saveza.

Također, pomoću sredstava iz javnih fondova i fondacija, treba nastaviti s prikupljanjem, obradom, restauracijskom zaštitom i izradom novih filmskih kopija te digitalizacijom filmskoga neprofesijskog gradiva, kao i s uređenjem *media rooma* te prostora u kojem će arhivska građa biti pohranjena i dostupna filmskim istraživačima za pregledavanje i proučavanje.

5.5.3. Pismohrana

Uz AV-građu, arhiv Saveza čini i pismohrana, čija je digitalizacija neophodna – kako materijala u samoj zgradi Tuškanac, tako i materijala već pohranjenog u Arhiv Trezoru. Ta vrsta građe neophodna je za funkcioniranje Saveza na dnevnoj bazi, ali i nepresušan izvor informacija studentima, stručnim suradnicima i ostalim korisnicima. U tom kontekstu, izgrađivanje baze podataka za taj tip građe izuzetno je važno.

6. STRATEŠKO ISPREPLITANJE POJEDINIH DJELATNOSTI SAVEZA

Djelatnosti Saveza isprepletene su samom svojom prirodom pa se predlažu nove mjere njihova boljeg povezivanja:

- koncept Ljetopisove filmske večeri (predstavljanje novog broja nakon čega slijedi projekcija filma) primijeniti i na predstavljanjima novih knjiga
- *newsletter* svih aktivnosti Saveza na barem mjesečnoj bazi (idealno tjednoj)
- *Dani otvorenih vrata* - namijenjeni organiziranim posjetama škola kako bi se iz prve ruke učenici mogli upoznati s kompletnim radom Tuškanca/Saveza (obrazovna djelatnost, kinotečna...) u sklopu kojeg bi imali priliku posjetiti kino i projekcijsku sobu, vidjeti kinoprojektor, rolu filma te se upoznati s filmskim profesijama (redatelj, snimatelj, montažer...)
- osmisliti i urediti prostor u kojem će, prije projekcije filmova, biti moguće kupiti izdanja *Ljetopisa* te izdanja Saveza (knjiga te DVD izdanja), kako kupci ne bi morali odlaziti u urede koji imaju radno vrijeme do 17h, kao i većina redovitih posjetitelja Tuškanca
- osmisliti strategiju otvaranja maloga kafića/šanka u predprostoru kina s malenom terasom pored kina i umjerenim cijenama – uređenog poput filmske biblioteke (s izdanjima *Hrvatskog filmskog ljetopisa* dostupnima za čitanje) – te pored kafića otvoriti ured s izdanjima Saveza (kako bi kupcima bili dostupniji te kako ne bi morali ići u urede zbog kupnje jednog broja *Ljetopisa*); kafić/šank mogao bi kino Tuškanac učiniti iskonskim mjestom okupljanja, ali i postati još jednim izvorom prihoda

7. AV-OPREMA SAVEZA

Projekti Hrvatskoga filmskog saveza u proteklo vrijeme bazirani su na računalnoj tehnologiji i AV-opremi, odnosno većinom ih je nemoguće provesti bez računalne i, općenito, tehničke podrške. Filmski programi, revijski programi, radionice za djecu i mlade, produkcija i postprodukcija te općenito poslovanje Hrvatskoga filmskog saveza zahtijeva kvalitetnu računalnu podršku. Arhiviranje i razmjena medijskih sadržaja kao jedne od djelatnosti Hrvatskoga filmskog saveza usko su vezane za računalnu opremu. Kako bi se mogli ispuniti tehnološki zahtjevi i programi provesti što kvalitetnije te sačuvati podatke i audiovizualne

sadržaje u što kvalitetnijem obliku da bi ih se kasnije moglo koristiti, potrebno je ići u korak s vremenom u svijetu računalne tehnologije. Nabava novih i kvalitetnijih uređaja (prijenosna računala, serverska računala, skeneri, fotokopirni uređaji, uređaji za ispis dokumenata, kamere, fotoaparati, projektori, ozvučenje, platno) također omogućava uvođenje novih sadržaja te pridonosi edukaciji i širenju medijske kulture. Naravno, stalno održavanje postojeće opreme tijekom godine omogućava dugotrajniju te sigurniju upotrebu i rukovanje.

Unatoč velikim nastojanjima da se osigura što viši standard tehničke opremljenosti i infrastrukture u radnim prostorima svih djelatnosti Saveza, zbog nedostatka financijskih sredstava teško je osigurati sva planirana poboljšanja. Zato kao trajna zadaća Saveza ostaje pronalaženje novih izvora financiranja za opremanje svih djelatnosti prema programskim potrebama i aktualnim tehničkim standardima.

8. PITANJE ZGRADE TUŠKANAC

Gradski ured za imovinsko-pravne odnose i imovinu grada zatražio je očitovanje od Hrvatskoga filmskog saveza vezano za djelovanje Saveza u zgradi kina Tuškanac 27. veljače 2017. Dopis je zaprimljen 15. ožujka 2017. i to je prvi službeni pisani trag. Dotad se radilo o kuloarskim pričama i ponekim novinskim natpisima. Iako je zatražen sastanak s Gradskim uredom za kulturu obrazovanje i sport još u prosincu, do istog je došlo tek 22. ožujka gdje je od zamjenika pročelnika Tedija Lušetića dopis usmeno pobijen, ali pisana traga o pobijanju dopisa nema. U dopisu, između ostalog, piše da je stajalište Gradskog ureda za kulturu da bi se svi veći gradski poslovni prostori trebali dati na korištenje i upravljanje nekoj od ustanova Grada Zagreba i da bi se prostor kina Tuškanac mogao koristiti za razne umjetničke i kulturne aktivnosti gradskih ustanova. Drugim riječima, pretvaranjem Tuškanca u multifunkcionalnu dvoranu, ono prestaje biti kinom.

Postojeći ugovor o korištenju prostora zgrade kina Tuškanac je iz 2005. i nije u skladu s Uredbom Vlade Republike Hrvatske o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, a ni s Pravilnikom Grada Zagreba o dodjeli gradskih prostora na korištenje udrugama (oba dokumenta donesena su 2015. godine). Ugovor je potpisan na neodređeno vrijeme – sve dok Hrvatski filmski savez obavlja u kinu Tuškanac nekomercijalnu kinoprikazivačku djelatnost te se treba mijenjati i doraditi sukladno novim zakonskim propisima. U tom kontekstu, potrebno je što hitnije rješenje, a jedna od mogućnosti jest i razvoj modela civilnoga javnog partnerstva između Grada Zagreba i Hrvatskoga filmskog saveza. Pritom treba voditi računa o zajedničkom održavanju zgrade i pojedinih radnih prostora, o uređenju pristupnih površina zgradi Tuškanac 1, kako bi dvorana kina postala inkluzivna, građevinskom održavanju i popravcima unutar same zgrade, daljnjem tehnološkom opremanju svih prostora, kako bi se poslovi obavljali što djelotvornije i kvalitetnije.

9. ZAKLJUČAK

Hrvatski filmski savez ima nevjerojatno mnogo potencijala za to da učvrsti svoju vodeću poziciju te postane uzorom filmske institucije u ovome dijelu Europe. Da bi se takvo što ostvarilo, osim valjane strategije razvoja i potencijalnog otvaranja novih radnih mjesta, potrebno je osmisliti i nove izvore financiranja te učiniti sve djelatnosti Saveza medijski prepoznatljivijima i financijski održivima. Također, valja nastaviti izuzetno dobru praksu međunarodne suradnje kako bi se Savez doista pozicionirao kao nezaobilazan dionik europske audiovizualne zajednice.